

Список використаної літератури

1. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Контрольная_сумма.
2. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Криптографическая_хеш-функция.
3. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Лавинный_эффект.
4. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/MD5>.
5. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/SHA-1>.
6. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ghisler.com/>.
7. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Плагин>.
8. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://wincmd.ru/plugring/wdhash.html>.
9. Википедия. Свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://ssoft.narod.ru/wdhash.html>.

Резюме

Данная статья содержит краткую инструкцию по использованию файлового менеджера “Total Commander” в качестве средства для расчёта контрольных сумм файлов, поступающих для проведения экспертизы видео-звукзаписи. Изложен процесс установки нового плагина на примере “wdHash” и способы получения контрольных сумм для помещения их в текст заключения экспертизы.

Summary

This article is a brief instruction on the use of a file manager “Total Commander” as a way to calculate the checksum of files received for the examination of video recordings. Set out to install a new plugin, for example “wdHash”, and methods of making the checksum to be placed in the conclusions of the examination.

**І.О. Струк, зав. лабораторією,
Ю.С. Харабуга, ст. науков. співробітник**

Львівський НДІ судових експертиз

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ “ОРИГІНАЛЬНА ФОНОГРАМА” ТА “ДУБЛІКАТ ФОНОГРАМИ” ПРИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ЦИФРОВИХ ЗВУКОЗАПИСІВ

Відповідно до діючої редакції Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України від

8.10.1998 № 53/5 [1], для встановлення технічних умов та технології отримання відеозвукозапису на дослідження надається оригінальна фонограма.

Під оригіналом (первинною фонограмою) розуміють фонограму, виконану в результаті запису звукового сигналу безпосередньо від першоджерела [2]. Подібне визначення терміну “оригінал фонограми” міститься у Інструкції про порядок фіксування судового процесу технічними засобами в загальних судах України, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України від 21.07.2005 р. № 84 [3], яка втратила чинність на підставі наказом Державної судової адміністрації України від 20.09.2012 № 108 у зв’язку із затвердженням Інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання) [4]. Діюча редакція інструкції оперує лише такими поняттями, як “фонограма судового процесу (судового засідання)”, “архівна копія фонограми”, “робоча копія фонограми” та “дублікат архівної копії фонограми”. При цьому під архівною копією фонограми розуміється запис копії фонограми з вбудованого носія комплексу звукозапису на диск для лазерних систем зчитування, що має статус оригіналу та призначений для довготривалого зберігання в архіві. Таким чином, перед нами прецедент у законодавстві України, коли статус оригіналу має копія фонограми. Що стосується дублікату архівної копії фонограми, то він виготовляється з архівної копії фонограми у випадку виявлення зниження якості зчитування даних з неї, зберігається разом з архівною копією фонограми і замінює її лише під час виготовлення робочих копій фонограм.

За основним значенням термін “копія” означає точне відтворення чого-небудь, що цілком відповідає оригіналу [5].

Для копіювання фонограми або сигналу необхідно, щоб один з пристроїв, сполучених між собою по аналоговому або цифровому інтерфейсу, працював в режимі відтворення, а інший в режимі запису. При цьому, аналоговий звуковий інтерфейс, як правило, реалізується у вигляді лінійних входів/виходів, виходу на головні телефони (навушники), мікрофонного входу, а цифровий — у вигляді S/PDIF (Sony/Philips Digital Interface) або AES/EBU. В процесі копіювання з використанням аналогового інтерфейсу до сигналу неминуче привносяться спотворення, пов’язані в т.ч. з різним динамічним діапазоном пристроїв відтворення і запису звуку, їх нелінійністю, дією на канал запису-відтворення зовнішніх джерел електро-магнітного випромінювання і тому подібне. У зв’язку з цим звуковий сигнал, скопійований з використанням ана-

логового інтерфейсу, завжди відрізняється від оригінального. При копіюванні звуку з використанням стандартного S/PDIF (AES/EBU) цифрового інтерфейсу подібні спотворення практично виключені.

Окремим випадком копіювання фонограми є отримання цифрової копії аналогової фонограми: аналоговий сигнал подається з лінійного виходу пристрою відтворення або виходу головних телефонів на лінійний або мікрофонний вхід звукової карти ПК або цифрового диктофона/магнітофона. А щоб скопіювати частину фонограми, досить відтворити або записати відповідну частину відтворюваної фонограми.

Слід звернути увагу на те, що комп'ютерні інтерфейси, наприклад, USB, не є звуковими інтерфейсами: неможливо, з'єднавши два комп'ютери за допомогою USB, записати за допомогою одного ПК звук, який відтворюється на іншому ПК

Найбільш універсальним способом зберігання цифрової інформації є файл. Робота з файлами, в т.ч. їх копіювання, перенесення (копіювання на нове місце з наступним видаленням із старого), здійснюється засобами операційних систем. При цьому зазвичай копіювання здійснюється без відтворення інформації, що у ньому міститься: далеко не завжди вдається відтворити без відповідного програмного забезпечення видео- і звукову інформацію, що міститься в медіа файлі, а ось копіювати файл можна скільки завгодно. З цього зрозуміло, що процедури “копіювання файлу” і “копіювання фонограми” мають різний зміст і призводять до різних результатів.

Таким чином, при копіюванні файлу, по-перше, копіюється не сигнал, а створені на його основі код, по-друге, неможливо скопіювати частину файлу, відповідну певному фрагменту фонограми. Крім того, отримана в результаті копіювання файлу фонограма продовжує містити звуковий сигнал від першоджерела.

Слід зазначити, що при використанні пристрою цифрового звукозапису оцифрований сигнал спочатку накопичується в швидкодіючій буферній пам'яті, а потім порціями переноситься або копіюється в основну пам'ять (жорсткий диск, карту пам'яті і тому подібне). Очевидно, що називати записану таким чином фонограму копією некоректно, оскільки наявність копії має на увазі існування фонограми-оригіналу. А фонограма-оригінал у такому разі відсутній.

Також під час процедури дефрагментації жорсткого диска “фрагменти” файлу можуть бути перенесені з однієї області носія в іншу. Очевидно, що подібне копіювання некоректно ототожнювати з копію-

ванням фонограми. Файл, як містив фонограму-оригінал, так і продовжує її містити [6].

У випадку запису інформації на змінну носій інформації сучасні програмні засоби дозволяють зробити її по-секторну копію, які неможливо відрізнити від оригіналу.

Виходячи з наведеного, визначення питання щодо повної оригінальності фонограми (чи саме на цей носій інформації здійснювався первинний запис) є просто технічно неможливе та втрачає сенс, оскільки точні цифрові копії фонограм у відмінності від аналогових копій нічим не відрізняються від оригіналів.

З іншого боку як показує експертна практика, експертам приходить мати справу з випадками, коли під виглядом оригіналів на експертизу надають фонограми, отримані внаслідок перезаписування по аналоговим каналам або шляхом конвертації файлу у інший формат або під час збереження після редагування файлу. У зв'язку з цим доцільно впровадити таке поняття, як дублікат фонограми.

Згідно словнику, під дублікатом розуміється другий примірник документа, що має таку ж юридичну силу, як і оригінал [5]. Для того, щоб з точки зору судової експертизи відео- звукозапису копія звукозапису могла вважатися дублікатом, вона має відповідати наступним умовам:

- фонограма звукозапису, що міститься у дублікаті запису, має бути ідентичною оригіналу, тобто не піддаватися будь-якому перекодуванню під час копіювання;
- відомо юридичне походження копії запису, підтвержене супровідними документами до дублікату.

У випадку відсутності документів про виготовлення дублікату запису (записів) або належне його виготовлення, що привело до зміни первинної інформації або може привести до підміни носія інформації сторонньою особою (носій не підписаний та/або у документі не сказаний його серійний номер), копія запису не може вважатися дублікатом.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 8.10.1998 р. № 53/5 [Електронний ресурс] // Портал "ЛІГА:ЗАКОН". — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG3145.html.
2. Тлумачний словник термінів судової експертизи відеозвукозапису (українсько-російській і російсько-українській) / Уклад. О.Ф. Дьяченко. — Х.: ХНДІСЕ, 2009. — 432 с.

3. Про затвердження Інструкції про порядок фіксування судового процесу технічними засобами: Наказ Державної судової адміністрації України від 21.07.2005 р. № 84 [Електронний ресурс] // Система “НАУ-Online”. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0868-05>.
4. Про затвердження Інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання): Наказ Державної судової адміністрації України від 20.09.2012 р. № 108 [Електронний ресурс] // Система “НАУ-Online”. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0108750-12>.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпень: Перун, 2003. — 1440 с.
6. *Зубов Г.* О соотношении понятий “файл” и “фонограмма”, “копия” и “оригинал” в практике фоноскопической экспертизы [Електронний ресурс] // Вэб-сайт “Судебная видео-фоноскопическая экспертиза”. — Режим доступу: http://фоноскопическая.рф/articles_and_publications/Soundtrack-soundfile/.

**Т.В. Будко, доктор юрид. наук, профессор,
ученый секретарь**

*Украинский НИИ спец. техники
и суд. экспертиз СБ Украины*

**А.Л. Ованнисян, канд. филол. наук,
главн. судебный эксперт**

Киевский НИИ судебных экспертиз

СУДЕБНО-ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА УСТНОЙ РЕЧИ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНЫЕ ПРОБЛЕМЫ

Необходимость в обращении к вопросам, рассматриваемым в данной работе, обусловлена как несовершенством знаний, используемых при проведении экспертно-лингвистического исследования устной речи, так и наличием внутренних и внешних методологических и иных противоречий, которые препятствуют нормальному функционированию и дальнейшему развитию данного вида исследований.

Некоторые из упомянутых противоречий обусловлены историческими факторами формирования экспертных исследований записей устной речи. Обычно разработка нового экспертного направления начинается, когда 1) существующие методы исследования материала не дают стопроцентной уверенности в объективности полученных выводов, что вызывает необходимость получения дополнительных доказательств их обоснованности, в том числе и с использованием специальных знаний из других областей науки; 2) развитие научных знаний